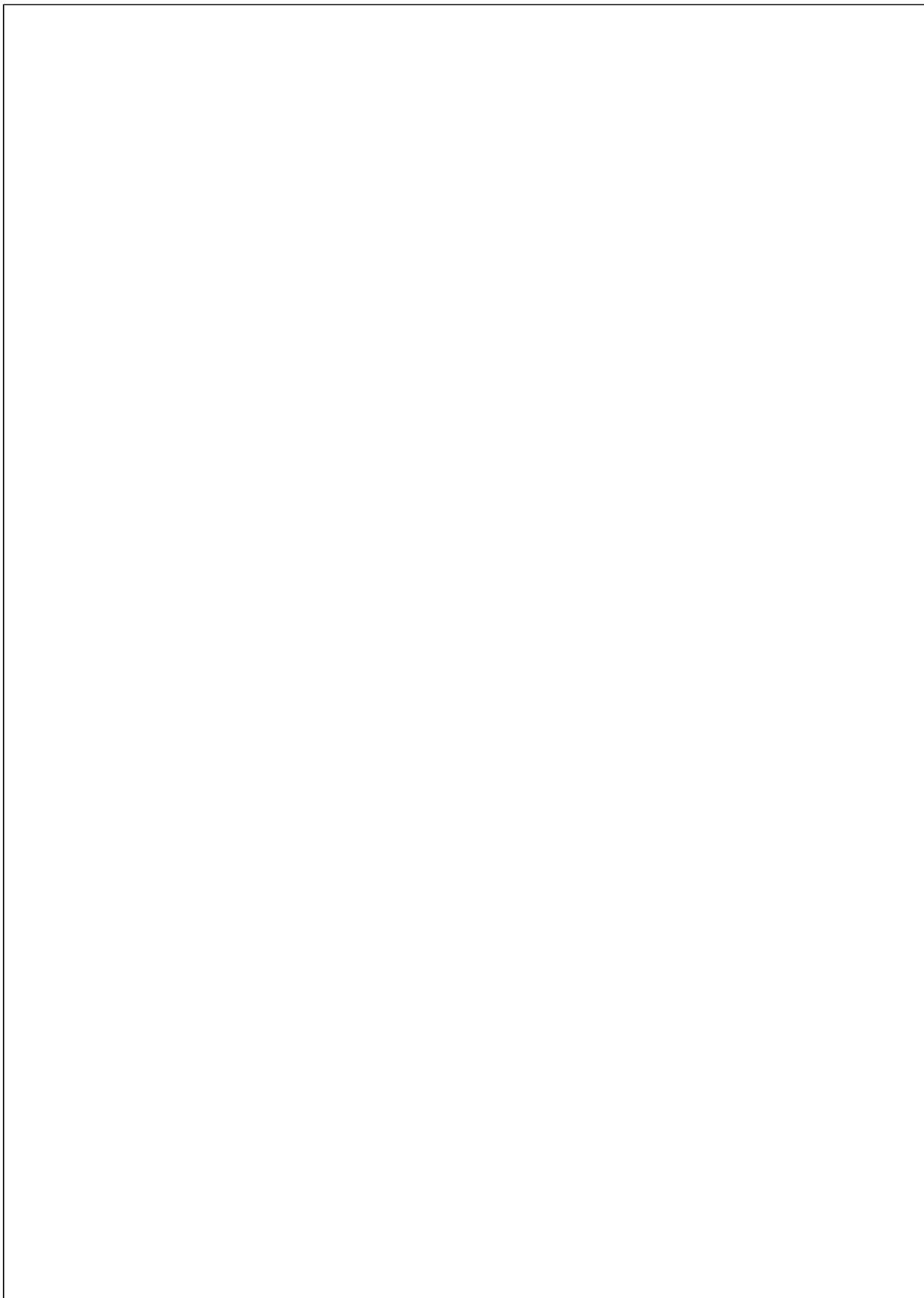

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/224766,Bozena-Witowicz-Pod-sowiecka-dominacja-Tymczasowy-Rzad-Jednosci-Narodowej.html>
27.02.2026, 00:02

Bożena Witowicz: Pod sowiecką dominacją. Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej

04.07

[Ruch ludowy](#) [Stosunki międzynarodowe](#) [USA](#) [Wielka Brytania](#) [ZSRS](#)

Od chwili, gdy sytuacja na froncie wschodnim II wojny światowej zaczęła się zmieniać na korzyść aliantów – wojska niemieckie ponosiły coraz większe porażki i wycofywały się przed nacierającą na Zachód Europy Armią Czerwoną, ta zaś przekroczyła granice RP – zarówno w kręgach Rządu RP na uchodźstwie, jak i polskich komunistów w ZSRS zdawano sobie sprawę, że ważą się powojenne losy Polski.

Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego

W tle trwającej wojny toczyła się bowiem zacięta walka polityczna o przyszły kształt państwa, zarówno terytorialny, jak i ustrojowy. O ostatecznej powojennej sowietyzacji Polski, przyłączeniu Kresów Wschodnich do ZSRS oraz przesunięciu zachodnich granic kraju na linię Odry przesądziły trzy konferencje Wielkiej Trójki: w Teheranie, Jałcie i Poczdamie, jednak grunt polityczny pod ich decyzje dało powstanie PKWN i jego kolejne wcielenia.

18 lipca 1944 r. w Moskwie doszło do połączenia Związku Patriotów Polskich (ruchu politycznego komunistów polskich w ZSRS stworzonego przez Wandę Wasilewską) z Krajową Radą Narodową (samozwańczym parlamentem sformowanym na bazie PPR, uznającym się za „faktyczną reprezentację polityczną narodu polskiego, upoważnioną do występowania w imieniu narodu i kierowania jego losami do czasu wyzwolenia Polski spod okupacji” pod przewodnictwem Bolesława Bieruta) i utworzenia Delegatury KRN dla Terenów Wyzwolonych.

W dniu 21 lipca 1944 r., także w Moskwie, delegaturę przekształcono w PKWN – uzurpatorski, sterowany z ZSRS rząd polskich komunistów, powstały w opozycji do legalnego Rządu RP na uchodźstwie i Delegatury Rządu na Kraj.

Nowy organ miał stopniowo – w miarę postępu Armii Czerwonej na zachód – przejmować na terenach przez nią „wyzwalanych” administrację w Polsce. Stalin przekonywał aliantów zachodnich do uznania PKWN za jedyną zdolną do zarządzania siłę polityczną, gdyż organizacje podziemne, jak utrzymywał, kierowane przez Rząd RP w Londynie są „efemerycznymi, pozbawionymi jakiegokolwiek wpływu”, co było oczywistą nieprawdą, gdyż działały tam struktury Polskiego Państwa Podziemnego.

[Czytaj artykuł Bożeny Witowicz *Pod sowiecką dominacją. Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej* na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)